

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی - کاربردی

**دوره های آموزش عالی تکمیلی بین سطوح تحصیلی
مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس تک پودمان**

زمین گردشگری کویر
(Geotourism of Desert)

گروه فرهنگ و هنر

این برنامه در جلسه ۱۵۰ مورخ ۱۳۹۶/۸/۳ گروه فرهنگ و هنر به تصویب رسید و بر اساس مصوبه جلسه ۲۵۳ مورخ ۱۳۹۴/۹/۱۵ شورای برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی-کاربردی از تاریخ ابلاغ، برای موسسات و مراکز آموزش علمی-کاربردی که مجوز اجرای آن را دارند قابل اجرا است.

بسمه تعالی

نظام آموزش عالی تکمیلی بین سطوح تحصیلی
برنامه درسی تک پودمان
زمین گردشگری کویر

بر اساس مصوبه جلسه ۲۵۳ مورخ ۱۳۹۴/۹/۱۵ شورای برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی-کاربردی، گروه فرهنگ و هنر در جلسه ۱۵۰ مورخ ۱۳۹۶/۸/۳ تک پودمان زمین گردشگری کویر را تصویب نمود. این برنامه از تاریخ ابلاغ در موسسات و مراکز آموزشی علمی-کاربردی که مجوز اجرای آن را از دانشگاه جامع علمی - کاربردی اخذ نموده‌اند، قابل اجراست.

رای صادره جلسه ۱۵۰ مورخ ۱۳۹۶/۸/۳ گروه فرهنگ و هنر در خصوص برنامه آموزشی و درسی علمی - کاربردی دوره تک پودمان زمین گردشگری کویر صحیح است. به واحدهای مجری ابلاغ شود.

محمد حسین امید

رئیس دانشگاه و

رئیس شورای برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی - کاربردی

رونوشت :

معاون محترم آموزشی دانشگاه جامع علمی-کاربردی جهت ابلاغ به واحدهای مجری

مورد تأیید است:

رضا نوروززاده

مدیر کل دفتر برنامه ریزی درسی و دبیر شورای
برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی - کاربردی

محمد علی اخوان بهابادی

معاون آموزشی و نائب رئیس

شورای برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی - کاربردی

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

مقدمه:

صنعت گردشگری پس از صنایع نفت و خودروسازی به سومین صنعت درآمدزای جهان تبدیل شده است. از نظر اقتصادی سبب ایجاد اشتغال و افزایش درآمد می‌شود. با توجه به پیشرفت و چشم‌انداز آینده کشور بر پایه جذب گردشگر یکی از بهترین صنایع پر بازده بر اساس پدیده‌های بی‌نظیر زمین‌گردشگری است و می‌تواند نقش به‌سزایی در ارتقای اقتصاد مقاومتی داشته باشد.

زمین‌گردشگری یا ژئوتوریسم را می‌توان یکی از شاخه‌های تخصصی گردشگری بر پایه طبیعت دانست که در کنار تمامی موارد صادق در گردشگری طبیعت، به پدیده‌های زمین‌شناختی اهمیت ویژه‌ای می‌دهد. اگر بخواهیم تعریف کلی از زمین‌گردشگری داشته باشیم می‌توانیم بگوییم، زمین‌گردشگری، گردشگری آگاهانه و مسئولانه در طبیعت است که با هدف تماشا و شناخت پدیده‌ها و فرایندهای زمین‌شناختی و آموختن نحوه شکل‌گیری همراه با مسایل فرهنگی مرتبط انجام می‌شود.

این حوزه شغلی به عنوان شاخه جدیدی ارائه می‌شود که می‌تواند زیرشاخه‌ای از رشته مدیریت جهانگردی بر پایه علوم زمین‌شناسی بیان شود.

مردم یزد در طول سالیان متمادی آموخته‌اند که چگونه در دل طبیعتی که آب در آن غنیمت است زندگی را جاری سازند، خاک را کیمیا کنند و باد را به تسخیر خود درآورند. یزد یکی از بهترین شهرهای خشتی جهان و یکی از درخشان‌ترین میراث‌های فرهنگی در ادوار مختلف تاریخی ایران است. یزد مبدل به نخستین شهر تاریخی ایران شد که در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت می‌شود. جهانی شدن شهر یزد، از جهات مختلف به ویژه از نظر گردشگری، نویدبخش روزگار پُررونق‌تری برای این شهر خواهد بود و این فرصت مناسب است تا به مقوله‌های دیگر گردشگری مانند گردشگری از پدیده‌های زیبای زمین در این منطقه کویری باشد.

تعریف و هدف دوره:

دوره تک پودمان «زمین‌گردشگری کویر» به دوره آموزشی اطلاق می‌شود که مهارت پذیران با گذراندن موفقیت‌آمیز دروس آن، ضمن کسب شایستگی، مهارت و توانمندی‌های پیش‌بینی‌شده در این برنامه از توانایی و قابلیت‌های لازم برای تصدی شغل و یا انجام وظایف محوله برخوردار خواهند شد. با توجه به شایستگی‌ها و مهارت‌های موضوع این برنامه، هدف از تدوین و اجرای آن تربیت نیروهای متخصص و کارآمد برای انجام اموری نظیر: راهنمای تور زمین‌گردشگری است.

ضرورت و اهمیت دوره:

صنعت زمین‌گردشگری امروزه به عنوان یکی از ارکان مهم گردشگری جهان است. توسعه گردشگری و به خصوص توسعه پایدار زمین‌گردشگری در مناطق کویری و بیابانی ایران به لحاظ وجود عناصر و جاذبه‌های فراوان امری امکان‌پذیر و قابل‌اجرا است؛ اما بدون شناخت و ارزیابی پتانسیل‌های بالقوه و بالفعل امکان برنامه‌ریزی و پیش‌بینی وجود نخواهد داشت. هدف این شاخه ارائه توان زمین‌گردشگری ایران، به خصوص نواحی مرکزی ایران و دستیابی به راهکارهای بهینه برای رسیدن به توسعه پایدار است.

Ross Dowling David Newsome, در کتاب *Business & Economic* (۲۰۰۶) عنوان می‌کنند که در بریتانیا و اسکاتلند، گردشگری یکی از بزرگ‌ترین صنایع اقتصادی کشور است. ۲,۵ میلیارد پوند در هر سال و ۱۸۰۰۰۰ شغل در ارتباط با صنعت گردشگری است. بسیاری از این شغل‌ها در اطراف شهر و روستاها هستند. همچنین در کتاب

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

خود عنوان می‌کنند که مراکز علمی علوم زمین بسیار دایر است اما با توجه به وجود گردشگرها برای دیدن پدیده‌های زمین‌گردشگری باید به این موضوع یعنی زمین‌گردشگری با دید علمی گردشگری نگاه کرد.

دانشگاه میسوری ایالات‌متحده اولین دانشگاه و یکی از سه دانشگاه در سراسر جهان است که رشته زمین‌گردشگری در مقطع لیسانس را ایجاد کرده است. این رشته اصول پایدار به منظور افزایش منافع برای ساکنان منطقه زمین‌گردشگری و بازدیدکنندگان را ایجاد می‌کند. همچنین دانشگاه میشیگان ایالات‌متحده نیز رشته زمین‌گردشگری از بخش جغرافیا را نیز تأسیس کرده است.

معادن هر چند بزرگ باشند زمانی ذخیره آن‌ها تمام خواهد شد. معدن گردشگری یکی از شاخه‌های نوظهور در صنعت گردشگری است که پیوندهای مستحکمی با برخی گونه‌های دیگر گردشگری مانند طبیعت گردی، زمین‌گردشگری و گردشگری روستایی و... دارد. در بعضی از کشورها با توجه به نقش معادن در گردشگری به آن‌ها بها داده شده و پس از اتمام کار معدن، تغییرات یا بازسازی؛ مانند معادنی در آفریقای جنوبی، چین، هند، شیلی، ایالات‌متحده و ...

کشور عزیزمان ایران از نظر زمین‌گردشگری یک منطقه بکر و بی‌نظیر است. بیابان‌های ایران یکی از زیباترین منظره‌های دنیا به شمار می‌آیند. بازدید از پدیده‌هایی مانند غارها، استالاکتیت و استالاگمیت، گسل‌ها و لایه‌بندی‌های مشخص روی ارتفاعات، فسیل‌های مختلف، مشاهده رشته‌کوه‌ها، آتش‌فشان‌های نیمه فعال و غیرفعال، چین‌خوردگی‌ها، مخروط افکنه‌ها، کلوته‌ها و تلماسه، باتلاق‌ها و کویرهای نمک بزرگ، دره‌های سرسبز، حوضچه‌های آهکی پلکانی، چشمه‌های آرتزین، باتولیت‌های بزرگ، چشمه‌های آبگرم، معادن دوران شدادی و زیرزمینی زیبا و قنات‌ها قسمتی از فعالیت‌های مربوط به زمین‌گردشگری را تشکیل می‌دهند. قابل ذکر است که اکثر این پدیده‌های زمین‌شناسی حیرت‌انگیز در استان یزد دیده می‌شوند.

شایستگی‌ها و مهارت‌های قابل انتظار:

- شناخت اصول، مفاهیم و دانش زمین‌گردشگری از منظر دستورالعمل‌های سازمان زمین‌شناسی
- برگزاری تورهایی به مقاصد بکر طبیعی و بازدید از پدیده‌های زمین (لندفرم یا زمین‌چهر) و ژئوسایت‌های داخل کشور
- شناخت و درک مفاهیم گردشگری با حفظ هویت جغرافیایی یک مکان، فرهنگ، زیبایی‌شناختی و معرفی میراث زمین

سطح آموزشی:

- تکمیلی بین سطوح تحصیلی دیپلم و کاردانی (دیپلم - کاردانی)
- تکمیلی بین سطوح تحصیلی کاردانی و کارشناسی (کاردانی - کارشناسی)
- تکمیلی بین سطوح تحصیلی کارشناسی و کارشناسی ارشد (کارشناسی - کارشناسی ارشد)
- تکمیلی بین سطوح تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری (کارشناسی ارشد - دکتری)

شغل قابل احراز / مهارت تکمیلی شغل:

- راهنمای تور زمین‌گردشگری (برای تصدی این شغل گواهینامه تور لیدر گردشگری نیز نیاز است)
- مسئول پارک‌ها یا موزه‌های طبیعی (ژئوسایتها)

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

ضوابط و شرایط پذیرش:

الف - (حداقل مدرک تحصیلی / رشته تحصیلی):

۱- □ دیپلم متوسطه (رشته‌های مورد نظر: ...) به همراه ... سال تجربه کاری مرتبط

۲- ■ کاردانی (رشته‌های مورد نظر: ...) به همراه ۳ سال تجربه کاری مرتبط

۳- □ کارشناسی (رشته‌های مورد نظر: ...) به همراه تجربه کاری مرتبط

۴- □ کارشناسی ارشد (رشته‌های مورد نظر: ...) به همراه ... سال تجربه کاری مرتبط

ب- گواهی‌های مورد نیاز (دوره‌های آموزشی / سلامت / تجربه کاری)

- گواهینامه سلامت با توجه به شرایط دوره

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

جدول ساختار دروس دوره تک پودمان زمین‌گردشگری مناطق کویری

ردیف	نام درس	ساعت			پیش‌نیاز
		نظری	عملی	جمع	
۱	جاذبه‌های زمین‌گردشگری	-	۳۵	۳۵	-
۲	اکوتوریسم	۱۵	۲۰	۳۵	-
۳	زمین‌گردشگری ایران و جهان	۱۵	۲۵	۴۵	جاذبه‌های زمین‌گردشگری
۴	گردشگری غار	۱۰	۲۵	۳۵	-
۵	گردشگری معادن	۲۰	۲۵	۴۵	-
۶	گردشگری مناطق کویری	۱۵	۲۵	۳۵	-
۷	استقرار در طبیعت و کمک‌های اولیه در سفر	-	۳۵	۳۵	-
	جمع	۷۵	۱۹۰	۲۶۵	

جدول مقایسه‌ای ساعات دروس نظری و عملی تک‌پودمان

نوع دروس	جمع ساعات	درصد	درصد استاندارد
نظری	۷۵	۲۸/۳	حداکثر ۳۰ درصد
عملی	۱۹۰	۷۱/۷	حداقل ۷۰ درصد
جمع	۲۶۵	۱۰۰	۱۰۰

طول و شکل اجرای تک‌پودمان:

- این تک‌پودمان حداقل در یک دوره ۲ ماهه و حداکثر در یک دوره ۴ ماهه قابل ارائه است.

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

نام درس: جاذبه‌های زمین‌گردشگری		نظری	عملی
پیش نیاز/هم‌نیاز: -		ساعت	۳۵
الف: هدف از ارائه این درس: جستجوی صحیح و پیدا کردن اهداف مورد نظر در نقشه، عکس‌های هوایی، شناسایی و معرفی انواع سنگ‌های تشکیل‌دهنده، ساختارها و رخنمون‌های منطقه گردشگری برای بازدیدکنندگان			
ب: سر فصل آموزشی (رئوس مطالب و ریز محتوا)			
ردیف	مبحث کلی و رئوس مطالب سرفصل	ریز محتوای آموزشی سرفصل	زمان آموزش (ساعت)
			نظری
۱	بررسی جاذبه‌های زمین‌گردشگری از طریق نقشه زمین‌شناسی و عکس هوایی	مبحث نظری:	
		شرح کار عملی: انتظار می‌رود که پس از پایان این مبحث مهارت پذیر بتواند: نقشه زمین‌شناسی و عکس‌های هوایی منطقه مورد نظر را مطالعه و تنوع سنگ‌شناسی و عوارض زمین و ساختارهای زمین‌شناسی را تشخیص دهد.	۱۰
۲	شناسایی انواع ساختارهای زمین‌شناسی در منطقه	مبحث نظری:	
		شرح کار عملی: بررسی میدانی منطقه مورد نظر، عوارض زمین و ساختارهای زمین‌شناسی را تشخیص دهد.	۱۰
۳	شناخت انواع سنگ‌ها	مبحث نظری:	
		شرح کار عملی: انتظار می‌رود که پس از پایان این مبحث مهارت پذیر بتواند: با بررسی میدانی منطقه مورد نظر و نمونه دستی، سنگ‌های آذرین، دگرگونی و رسوبی را تشخیص دهد.	۱۵
ج: منبع درسی:			
- نقشه‌های زمین‌شناسی و عکس‌های هوایی منطقه/			
- حسین معماریان/ محمود صداقت/ زمین‌شناسی فیزیکی جلد ۱ و ۲/ انتشارات دانشگاه پیام نور/۱۳۸۱/			

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

(د) استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب) درس: جاذبه‌های زمین‌گردشگری

۱- ویژگی‌های مدرس: (درجه علمی - سوابق تخصصی و تجربی):

- حداقل مدرک تحصیلی در مقطع کارشناسی ارشد، رشته زمین‌شناسی کلیه گرایش‌ها

- حداقل سابقه تخصصی در حوزه شغلی مورد نظر (با ذکر حوزه شغلی به سال): ۳ سال

- گواهی‌نامه‌ها و یا دوره‌های آموزشی مورد نیاز:

- حداقل سابقه تدریس مرتبط (به سال): ۲ سال

- میزان تسلط به رایانه: عالی □ خوب ■

میزان تسلط به زبان انگلیسی: عالی □ خوب ■

- سایر ویژگی‌ها با ذکر موارد: ترجیحاً زمین‌شناس با تخصص پترولوژی و بعد اقتصادی و یا رسوب‌شناسی

۲- محیط آموزشی (کلاس، آزمایشگاه، کارگاه، تجهیزات و وسایل مورد نیاز):

الف) کلاس ۳۵ مترمربع ■ ، آزمایشگاه ۱۰ مترمربع □ ، کارگاه ... مترمربع □ ، در منطقه گردشگری

- فهرست تجهیزات، ماشین‌آلات، وسایل و امکانات مورد نیاز:

۱- ماشین مناسب سفر ۴- نقشه‌های زمین‌شناسی و عکس‌های هوایی منطقه

۲- نمونه‌های دستی سنگ‌های مختلف آذرین، دگرگونی و رسوبی

۳- Gps

ب) کار در محیط:

کارگاه □، کارخانه □، واحد تولیدی □، مزرعه □، در منطقه زمین‌گردشگری ■

۳- روش تدریس و ارائه درس: سخنرانی ■، مباحثه‌ای □، تمرین و تکرار □، آزمایشگاهی ■، کارگاهی ■، پژوهشی □،

فیلم و اسلاید ■ و سایر با ذکر مورد.....

۴- نحوه ارزشیابی درس: ارزیابی بر اساس: آزمون کتبی ■، آزمون عملی ■، آزمون شفاهی □، ارائه پروژه □، مطالعه

موردی، سایر روش‌ها با ذکر مورد ...

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

نام درس: اکوتوریسم		نظری	عملی
پیش نیاز/هم‌نیاز: -		ساعت	۲۰
الف: هدف از ارائه این درس شناخت محیط‌زیست طبیعی و انسانی منطقه برای تشریح مسائل گردشگری مانند معرفی اکوتوریسم منطقه در کنار مسائل زمین‌گردشگری، حفظ محیط‌زیست و توسعه اقتصادی منطقه بومی			
ب: سر فصل آموزشی (رئوس مطالب و ریز محتوا)			
ردیف	مبحث کلی و رئوس مطالب سرفصل	ریز محتوای آموزشی سرفصل	
		نظری	عملی
۱	محیط‌زیست طبیعی	مبحث نظری: ۱. تفاوت بین اکوتوریسم و طبیعت‌گردی ۲. آمایش سرزمین و آشنایی با جغرافیای طبیعی ۳. اقلیم‌شناسی و اکوتوریسم	۱۰
		شرح کار عملی: انتظار می‌رود که پس از پایان این مبحث مهارت پذیر بتواند: ۱. با توجه به شناخت محیط‌زیست پیرامون به مبحث گردشگری طبیعت بپردازد.	۱۰
۲	محیط‌زیست انسانی	مبحث نظری: ۱. آشنایی با جغرافیای روستایی و شهری ۲. برنامه‌ریزی و اقتصاد اکوتوریسم	۵
		شرح کار عملی: انتظار می‌رود که پس از پایان این مبحث مهارت پذیر بتواند: ۱. با فرهنگ و آداب و رسوم منطقه گردشگری آشنا شود و به مبحث بوم گردی و توسعه پایدار مناطق بومی بپردازد.	۱۰
ج: منبع درسی:			
- منوچهر جهانیان/ اکوتوریسم/ سازمان/ ۱۳۹۰/			
- مگان اپلرود/ مترجم نگار قدیمی/ اکوتوریسم/ افکار/ ۱۳۹۳/			
- افسانه احسانی/ اکوتوریسم راهی برای گردشگری پایدار/ مهکامه/ ۱۳۹۵/			

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

(د) استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب) درس: اکوتوریسم

۱- ویژگی‌های مدرس: (درجه علمی - سوابق تخصصی و تجربی):

- حداقل مدرک تحصیلی در مقطع: کارشناسی ارشد، رشته گردشگری، اکوتوریسم و جغرافیا کلیه گرایش‌ها

- حداقل سابقه تخصصی در حوزه شغلی مورد نظر (با ذکر حوزه شغلی به سال): ۳ سال

- گواهی‌نامه‌ها و یا دوره‌های آموزشی مورد نیاز:

- حداقل سابقه تدریس مرتبط (به سال): ۲ سال

- میزان تسلط به زبان انگلیسی: عالی □ خوب ■

- میزان تسلط به رایانه: عالی □ خوب ■

- سایر ویژگی‌ها با ذکر موارد:...

۲- محیط آموزشی (کلاس، آزمایشگاه، کارگاه، تجهیزات و وسایل مورد نیاز):

الف) کلاس ۳۰ مترمربع (آزمایشگاه... مترمربع □، کارگاه ... مترمربع □، در منطقه گردشگری بومی)

درس عملی، سفر به مناطق بومی و گردشگری طبیعت است.

- فهرست تجهیزات، ماشین‌آلات، وسایل و امکانات مورد نیاز:

۱- ماشین مناسب سفر

ب) کار در محیط:

کارگاه □، کارخانه □، واحد تولیدی □، مزرعه □، منطقه زمین‌گردشگری ■

۳- روش تدریس و ارائه درس: سخنرانی ■، مباحثه‌ای ■، تمرین و تکرار □، آزمایشگاهی □، کارگاهی □، پژوهشی، فیلم و اسلاید و سایر

با ذکر مورد... در منطقه زمین‌گردشگری ■.....

۴- نحوه ارزشیابی درس: ارزیابی بر اساس: آزمون کتبی، آزمون عملی □، آزمون شفاهی □، ارائه پروژه، مطالعه موردی، سایر روش‌ها با

ذکر مورد

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

نام درس: زمین‌گردشگری ایران و جهان			
پیش نیاز/هم‌نیاز: جاذبه‌های زمین‌گردشگری			
عملی	نظری	ساعت	
۲۵	۱۵		
الف: هدف از ارائه این درس: شناخت کلی زمین‌شناسی ایران، فرایندهای تکتونیکی، کوه زایی و خشکی زایی‌های قدیمی و فرایندهای عهد حاضر بر سیمای پوسته قاره‌ای ایران، نگرشی بر گردشگری و زیباشناختی پدیده‌های موجود، حفظ این آثار در ایران و نگرشی بر تجربه‌های جهانی			
ب: سر فصل آموزشی (رئوس مطالب و ریز محتوا)			
ردیف	مبحث کلی و رئوس مطالب سرفصل	ریز محتوای آموزشی سرفصل	زمان آموزش (ساعت)
			نظری عملی
۱	زمین‌شناسی ایران	مبحث نظری: ۱. شناخت ساختار کلی زمین‌شناسی ایران در دوره‌های مختلف شرح کار عملی: انتظار می‌رود که پس از پایان این مبحث مهارت پذیر بتواند: ۱. پدیده‌های زمین‌گردشگری را به دوران .	۵ ۱۰
۲	ایران و سیر و سیاحت	مبحث نظری: ۱. شناخت جاذبه‌های زمین‌گردشگری ایران شرح کار عملی: انتظار می‌رود که پس از پایان این مبحث مهارت پذیر بتواند: ۱. جاذبه‌های زمین‌گردشگری ایران را با جزئیات معرفی نماید.	۵ ۱۵
۳	جاذبه‌های زمین‌گردشگری جهان	مبحث نظری: شناخت جاذبه‌های زمین‌گردشگری جهان	۵
ج: منبع درسی			
- بهرام نکویی/ میانی زمین‌گردشگری با تاکید بر ایران/ سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)/ - خسرو خسروتهرانی/ زمین‌شناسی ایران/ دانشگاه پیام نور/ ۱۳۹۴/ - آقاباتی/ زمین‌شناسی ایران/ سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور/ ۱۳۹۲/ - راس‌کی داولینگ و دیوید نیوسام/ مترجم: عادل نجف‌زاده و بهرام نکونی‌صدری/ زمین‌گردشگری (جهانی)/ انتشارات منطقه آزاد ارس - جلفا؛ و انتشارات پیام/ ۱۳۸۹/			

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

(د) استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب) درس: زمین‌گردشگری ایران و جهان

۱- ویژگی‌های مدرس: (درجه علمی - سوابق تخصصی و تجربی):

- حداقل مدرک تحصیلی در مقطع کارشناسی ارشد، رشته زمین‌شناسی کلیه گرایش‌ها

- حداقل سابقه تخصصی در حوزه شغلی مورد نظر (با ذکر حوزه شغلی به سال): ۳ سال

- گواهی‌نامه‌ها و یا دوره‌های آموزشی مورد نیاز:

- حداقل سابقه تدریس مرتبط (به سال):

- میزان تسلط به زبان انگلیسی: عالی □ خوب ■

- میزان تسلط به رایانه: عالی □ خوب ■

- سایر ویژگی‌ها با ذکر موارد: مدرس تجربی با مدرک لیسانس برای درس عملی نیز می‌تواند مناسب است.

۲- محیط آموزشی (کلاس، آزمایشگاه، کارگاه، تجهیزات و وسایل مورد نیاز):

الف) کلاس ۳۰. مترمربع، آزمایشگاه... مترمربع □، کارگاه... مترمربع □، کار در محیط منطقه زمین‌گردشگری ■

ب. ساعات عملی درس، می‌تواند سفر ۱ روزه و یا ۲ روزه در داخل یا خارج از استان باشد.

- فهرست تجهیزات، ماشین‌آلات، وسایل و امکانات مورد نیاز:

۱- ماشین مناسب سفر

۲- اسکان مناسب در سفر

ب) کار در محیط:

کارگاه □، کارخانه □، واحد تولیدی □، مزرعه □، منطقه زمین‌گردشگری ■

۳- روش تدریس و ارائه درس: سخنرانی ■، مباحثه‌ای □، تمرین و تکرار □، آزمایشگاهی □، کارگاهی □، پژوهشی ■.

فیلم و اسلاید و سایر با ذکر مورد

۴- نحوه ارزشیابی درس: ارزیابی بر اساس: آزمون کتبی ■، آزمون عملی □، آزمون شفاهی □، ارائه پروژه ■، مطالعه

موردی، سایر روش‌ها با ذکر مورد

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

نام درس: گردشگری غار		نظری	عملی
پیش نیاز/هم‌نیاز:-		۱۰ ساعت	۲۵
الف: هدف از ارائه این درس شناخت انواع غارها از لحاظ چگونگی تشکیل، زمان تشکیل، جنس سنگ‌ها و کسب تجربیات غار نوردی و موضوعات پیرامون آن			
ب: سر فصل آموزشی (رئوس مطالب و ریز محتوا)			
ردیف	مبحث کلی و رئوس مطالب سرفصل	ریز محتوای آموزشی سرفصل	زمان آموزش
			(ساعت)
			نظری
			عملی
۱	انواع غار و غارهای مهم ایران	مبحث نظری: ۱. شناخت انواع غارها از دیدگاه چگونگی تشکیل آن‌ها ۲. شناخت غارهای مهم ایران	۵
۲	اصول غار نوردی	مبحث نظری: ۱. شناخت اصول و فنون غار نوردی	۵
		شرح کار عملی: انتظار می‌رود که پس از پایان این مبحث مهارت پذیر بتواند: ۱. تجربیات در مورد غار نوردی را بیاموزد. حداقل به یک یا دو غار ایران سفر نماید.	۲۵
ج: منبع درسی:			
- داوود محمدی فر/ اطلس کوه‌ها و غارهای ایران/ سبزبان/ ۱۳۹۱ /			
- مصطفی سلاحی/ غارهای ایران/ تهران صدا/ ۱۳۷۸ /			
- احمد معرفت غارهای ایران، نقش مانا/ ۱۳۸۸ /			
- رضا خوشدل/ کتابشناسی کوه‌نوردی، غار نوردی، کویرنوردی/ نشر محقق/ ۱۳۹۰/			

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

(د) استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب) درس: گردشگری غار

۱- ویژگی‌های مدرس: (درجه علمی - سوابق تخصصی و تجربی):

- حداقل مدرک تحصیلی در مقطع کارشناسی ارشد، رشته جغرافیا، رشته زمین‌شناسی کلیه گرایش‌ها

- حداقل سابقه تخصصی در حوزه شغلی مورد نظر (با ذکر حوزه شغلی به سال): ۳ سال

- گواهی‌نامه‌ها و یا دوره‌های آموزشی مورد نیاز:

- حداقل سابقه تدریس مرتبط (به سال): ۲ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: عالی □ خوب ■

- میزان تسلط به رایانه: عالی □ خوب

- سایر ویژگی‌ها با ذکر موارد: مدرس تجربی با مدرک لیسانس برای درس عملی نیز می‌تواند مناسب است.

۲- محیط آموزشی (کلاس، آزمایشگاه، کارگاه، تجهیزات و وسایل مورد نیاز):

الف) کلاس ۳۰ مترمربع ■، آزمایشگاه... مترمربع □، کارگاه... مترمربع □، در محیط درون غار ■

- فهرست تجهیزات، ماشین‌آلات، وسایل و امکانات مورد نیاز:

۱- ماشین مناسب سفر

ب) کار در محیط:

کارگاه □، کارخانه □، واحد تولیدی □، مزرعه □، در محیط غار ■

۳- روش تدریس و ارائه درس: سخنرانی ■، مباحثه‌ای □، تمرین و تکرار □، آزمایشگاهی □، کارگاهی □، پژوهشی ■، فیلم و اسلاید

و سایر با ذکر مورد

۴- نحوه ارزشیابی درس: ارزیابی بر اساس: آزمون کتبی ■، آزمون عملی □، آزمون شفاهی □، ارائه پروژه ■، مطالعه موردی ■، سایر

روش‌ها با ذکر مورد

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

نام درس: گردشگری معادن			نظری	عملی
پیش نیاز/هم‌نیاز: -		ساعت	۲۰	۲۵
الف: هدف از ارائه این درس کسب توانمندی‌ها و قابلیت‌های مهم ذیل توسط دانشجو است: شناخت انواع معادن (معادن زیرزمینی و روباز) و سنگ‌های معدنی، مراحل استخراج، کاربرد و اهمیت معادن در زمینه گردشگری				
ب: سرفصل آموزشی (رئوس مطالب و ریز محتوا)				
ردیف	مبحث کلی و رئوس مطالب سرفصل	ریز محتوای آموزشی سرفصل	زمان آموزش (ساعت)	
			نظری	عملی
۱	آشنایی با معدن کاری و انواع معادن	مبحث نظری: ۱. انواع مواد معدنی ۲. انواع روش‌های معدن کاری و مراحل استخراج	۱۰	
		شرح کار عملی: انتظار می‌رود که پس از پایان این مبحث مهارت پذیر بتواند: ۱. انواع معادن (زیرزمینی و روباز) و روش‌های معدن کاری هر کدام را بشناسد و به طور مختصر تشریح کند.	۲۵	
۲	معدن از نگاه گردشگری	مبحث نظری: ۱. موزه‌های معدنی در جهان ۲. اهمیت و فواید گردشگری معادن ۳. نقاط قوت معادن در زمینه گردشگری	۱۰	-
ج: منبع درسی:				
- سید مهرداد بطحائی/ جزوه مقدماتی میراث معدن کاری و زمین‌گردشگری معدنی/ موسسه میراث زمین‌شناختی خاورمیانه/				
- جمشید شهاب پور/ زمین‌شناسی اقتصادی/ دانشگاه شهید باهنر/ ۱۳۹۴				
- مهدی جهانگیری، جواد طایفه رحیمیان/ ایمنی و بهداشت در معدن و معدن کاری/ فدک ایساتیس/				
- هاوارد ال. هارتمن / اصول مهندسی معدن/ ۱۹۸۷				

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

(د) استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب) درس: گردشگری معادن

- ۱- ویژگی‌های مدرس: (درجه علمی - سوابق تخصصی و تجربی):
 - حداقل مدرک تحصیلی در مقطع کارشناسی ارشد، رشته زمین‌شناسی و معدن کلیه گرایش‌ها
 - حداقل سابقه تخصصی در حوزه شغلی مورد نظر (با ذکر حوزه شغلی به سال): ۳ سال
 - گواهی‌نامه‌ها و یا دوره‌های آموزشی مورد نیاز:
 - حداقل سابقه تدریس مرتبط (به سال): ۲ سال
 - میزان تسلط به زبان انگلیسی: عالی □ خوب ■
 - میزان تسلط به رایانه: عالی □ خوب
 - سایر ویژگی‌ها با ذکر موارد: مدرس تجربی با مدرک لیسانس برای درس عملی نیز می‌تواند مناسب است.
 - مدرس تجربی با مدرک لیسانس برای درس عملی نیز می‌تواند مناسب است.
- ۲- محیط آموزشی (کلاس، آزمایشگاه، کارگاه، تجهیزات و وسایل مورد نیاز):
 - الف) کلاس: مترمربع ■، آزمایشگاه... مترمربع □، کارگاه ... مترمربع □، در منطقه معدنی ■
 - ساعات درس عملی، بازدید از برخی معادن است.
 - فهرست تجهیزات، ماشین‌آلات، وسایل و امکانات مورد نیاز:
 - ۱- ماشین مناسب سفر
 - ب) کار در محیط:
 - کارگاه □، کارخانه □، واحد تولیدی □، مزرعه □، در منطقه معدنی ■
- ۳- روش تدریس و ارائه درس: سخنرانی ■، مباحثه‌ای □، تمرین و تکرار □، آزمایشگاهی □، کارگاهی □، پژوهشی □، فیلم و اسلاید و سایر با ذکر مورد
- ۴- نحوه ارزشیابی درس: ارزیابی بر اساس: آزمون کتبی ■، آزمون عملی □، آزمون شفاهی □، ارائه پروژه ■، مطالعه موردی ■، سایر روش‌ها با ذکر مورد

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

نام درس: گردشگری مناطق کویری		نظری	عملی
پیش نیاز/هم‌نیاز: -		۱۵ ساعت	۲۵
الف: هدف از ارائه این درس کسب توانمندی‌ها و قابلیت‌های مهم ذیل توسط دانشجو است: شناخت انواع جاذبه‌های زمین گردشگری مناطق کویری از جمله تل ماسه‌ها، برخان‌ها، کلوت‌ها، قنات‌ها			
ب: سر فصل آموزشی (رئوس مطالب و ریز محتوا)			
ردیف	مبحث کلی و رئوس مطالب سرفصل	ریز محتوای آموزشی سرفصل	
		نظری	عملی
۱	فرآیندهای فرسایشی	مبحث نظری: ۱. شناخت انواع فرآیندهای فرسایشی شامل بادی، رودخانه‌ای، دامنه‌ای، یخچالی و زیستی را که بر روی ظاهر زمین تأثیر می‌گذارند.	۵
		شرح کار عملی: انتظار می‌رود که پس از پایان این مبحث مهارت پذیر بتواند: ۱. آثار فرسایشی همانند کلوت‌ها، نیک‌ها، سنگ‌فرش بیابان و تافونی را در منطقه توصیف نماید.	۱۰
۲	تل ماسه	مبحث نظری: ۱. شناخت انواع تل ماسه‌ها و نحوه ایجاد آن‌ها و پراکندگی آن‌ها در مناطق کویری کشور	۵
		شرح کار عملی: انتظار می‌رود که پس از پایان این مبحث مهارت پذیر بتواند: ۱. بتواند روی منطقه انواع تل ماسه‌ها را توصیف نماید.	۵
۳	قنات	مبحث نظری: ۱. شناخت قنات و نحوه ایجاد آن ۲. رابطه قنات با گردشگری	۵
		شرح کار عملی: انتظار می‌رود که پس از پایان این مبحث مهارت پذیر بتواند: ۱. بخش‌های مختلف قنات از جمله مادرچاه، میله، کانال و مظهر قنات را در محل توصیف کند.	۱۰
ج: منبع درسی:			
- جمشید جداری عیوضی/ زمین‌ریخت‌شناسی ایران/ دانشگاه پیام نور/ ۱۳۹۳			
- فرج‌الله محمودی، سیاوش شایان/ زمین‌شناسی اقلیمی / دانشگاه پیام نور/ ۱۳۹۳			
- محمدرضا حائری/ قنات در ایران/ دفتر پژوهش‌های فرهنگی/ ۱۳۸۶			
- مجید لباف خانیکی، علی اصغر سمسار یزدی/ گردشگری قنات/ انتشارات شاهنده/ ۱۳۹۴			

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

(د) استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب) درس: گردشگری مناطق کویری

- ۱- ویژگی‌های مدرس: (درجه علمی - سوابق تخصصی و تجربی):
 - حداقل مدرک تحصیلی در مقطع کارشناسی ارشد، جغرافیا و رشته زمین‌شناسی کلیه گرایش‌ها
 - حداقل سابقه تخصصی در حوزه شغلی مورد نظر (با ذکر حوزه شغلی به سال): ۳ سال
 - گواهی‌نامه‌ها و یا دوره‌های آموزشی مورد نیاز:
 - حداقل سابقه تدریس مرتبط (به سال): ۲ سال
 - میزان تسلط به زبان انگلیسی: عالی □ خوب ■
 - میزان تسلط به رایانه: عالی □ خوب
 - سایر ویژگی‌ها با ذکر موارد:
- ۲- محیط آموزشی (کلاس، آزمایشگاه، کارگاه، تجهیزات و وسایل مورد نیاز):
 - الف) کلاس ۳۰ مترمربع، آزمایشگاه... مترمربع □، کارگاه. مترمربع □، در منطقه زمین‌گردشگری.
 - فهرست تجهیزات، ماشین‌آلات، وسایل و امکانات مورد نیاز:
 - ۱- ماشین مناسب سفر
 - ب) کار در محیط:
 - کارگاه □، کارخانه □، واحد تولیدی □، مزرعه، در منطقه زمین‌گردشگری ■
- ۳- روش تدریس و ارائه درس: سخنرانی ■، مباحثه‌ای □، تمرین و تکرار □، آزمایشگاهی □، کارگاهی □، پژوهشی □، فیلم و اسلاید ■ و سایر با ذکر مورد.....
- ۴- نحوه ارزشیابی درس: ارزیابی بر اساس: آزمون کتبی، آزمون عملی □، آزمون شفاهی □، ارائه پروژه (، مطالعه موردی، سایر روش‌ها با ذکر مورد

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

نام درس: استقرار در طبیعت و کمک‌های اولیه در سفر		نظری	عملی
پیش نیاز/هم‌نیاز:-		-	۳۵
الف: هدف از ارائه این درس چگونگی استقرار و کمپینگ در طبیعت و مواجهه با موانع و مشکلات احتمالی، یادگیری سفر کردن ایمن و کمک‌های اولیه برای مشکلات احتمالی			
ب: سر فصل آموزشی (رئوس مطالب و ریز محتوا)			
ردیف	مبحث کلی و رئوس مطالب سرفصل	ریز محتوای آموزشی سرفصل	
		زمان آموزش (ساعت)	
۱	شیوه‌های کمپینگ و استقرار در طبیعت	مبحث نظری:	-
		۱. شرح کار عملی: انتظار می رود که پس از پایان این مبحث مهارت پذیر بتواند: ۲. بتواند طبق شرایط و امکانات بومی، کمپینگ و یا اسکان مناسب ایجاد کند.	۱۰
۲	سازمان‌دهی و مدیریت سفر	مبحث نظری:	-
		۱. شرح کار عملی: انتظار می رود که پس از پایان این مبحث مهارت پذیر بتواند: ۱. بتواند با توجه به شرایط و مشکلات احتمالی سفر را مدیریت کند. ۲.	۱۰
		مبحث نظری:	-
۳	امنیت و کمک‌های اولیه در سفر	۱. شرح کار عملی: انتظار می رود که پس از پایان این مبحث مهارت پذیر بتواند: ۱. بتواند کمک‌های اولیه در سفر را انجام دهد.	۱۵
		مبحث نظری:	-
ج: منبع درسی:			
- علیرضا کیایی/بقا در طبیعت/ لوح زرین/۱۳۹۵/			
- سارا کشکر، حمید قاسمی، نازی‌ها، اهنمای کاربردی کمپینگ/ امید انقلاب/ ۱۳۹۱			
- ریچارد داوکنیز، ترجمه و تدوین: محمدحسین حدادمنش و پدرام رحیمی/جادوی طبیعت/ پرس/ ۱۳۹۲/			
- جلال‌الدین شاهبازی/کمک‌های اولیه در طبیعت (مراقبت‌های اورژانسی در مناطق دورافتاده)/ محقق اردبیلی/ ۱۳۹۳/			
- مترجمین: مزده جلالی و مریم حضرتی/آموزش کمک‌های اولیه/دانش پرور/ ۱۳۸۵/			
- سید مؤید علویان/ کمک‌های اولیه و فوریت‌های پزشکی/ فارسیان/ ۱۳۸۶/			

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

د) استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب) درس: مدیریت سفر و آشنایی با کمک‌های اولیه

۱- ویژگی‌های مدرس: (درجه علمی - سوابق تخصصی و تجربی):

- حداقل مدرک تحصیلی در مقطع کارشناسی ارشد تربیت بدنی، بهداشت عمومی، پرستاری، تکنسین اتاق عمل

- حداقل سابقه تخصصی در حوزه شغلی مورد نظر (با ذکر حوزه شغلی به سال): ۳ سال

- گواهی‌نامه‌ها و یا دوره‌های آموزشی مورد نیاز:

- حداقل سابقه تدریس مرتبط (به سال): ۲ سال

- میزان تسلط به زبان انگلیسی: عالی □ خوب ■

- میزان تسلط به رایانه: عالی □ خوب ■

- سایر ویژگی‌ها با ذکر موارد: مدرس تجربی با مدرک لیسانس نیز می‌تواند مناسب باشد.

۲- محیط آموزشی (کلاس، آزمایشگاه، کارگاه، تجهیزات و وسایل مورد نیاز):

الف) کلاس ۳۰ مترمربع، آزمایشگاه، مترمربع □، کارگاه مترمربع □، در منطقه و روی زمین (

- فهرست تجهیزات، ماشین‌آلات، وسایل و امکانات مورد نیاز:

۱- ماشین مناسب سفر ۲- چادر و وسایل کمپینگ صحرائی

۳- $\Gamma\pi\sigma$ ۴- وسایل کمک‌های اولیه

ب) کار در محیط:

کارگاه □، کارخانه □، واحد تولیدی □، مزرعه □، منطقه گردشگری ■

دروس عملی، سفر به دل طبیعت است و همچنین دروس عملی کمک‌های اولیه، در فضای سرپوشیده مانند کلاس و یا در

حین سفر انجام می‌شود.

۳- روش تدریس و ارائه درس: سخنرانی □، مباحثه‌ای □، تمرین و تکرار (، آزمایشگاهی (، کارگاهی □، پژوهشی □،

فیلم و اسلاید (و سایر با ذکر مورد

۴- نحوه ارزشیابی درس: ارزیابی بر اساس: آزمون کتبی □، آزمون عملی (، آزمون شفاهی (، ارائه پروژه □، مطالعه

موردی، سایر روش‌ها با ذکر مورد

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

ضمائم

دوره تک پودمان زمین‌گردشگری کویر

مشخصات تهیه‌کننده برنامه

الف: مرکز / موسسه تهیه‌کننده برنامه:

نام مرکز / موسسه تهیه‌کننده برنامه	نشانی، تلفن، پست الکترونیکی
- واحد استانی یزد - مرکز آموزش علمی کاربردی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان یزد - مرکز آموزش علمی کاربردی جوادالائمه یزد	

ب: اعضای گروه تدوین‌کننده برنامه:

نام و نام خانوادگی اعضای گروه تدوین‌کننده	مدرک تحصیلی	تلفن	پست الکترونیکی
سیده مریم نیک تبار	دکتری زمین‌شناسی (پترولوژی)		
سیدمحسن حیدری	کارشناسی ارشد زمین‌شناسی (پترولوژی)		
کوروش رشیدی	دکتری زمین‌شناسی (چینه و فسیل شناسی)		
محمدعلی بهجتی	دکتری مدیریت گردشگری		

